

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 13 0 К 004582 18 Кж
Бања Лука, 21.8.2018. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Горане Микеш и Даниеле Миловановић, као чланова вијећа уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптуженог М.Б., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалбама окружног јавног тужиоца у Добоју и браниоца оптуженог, адвоката Љ.М. из Д., изјављеним против пресуде Окружног суда у Добоју број 13 0 К 004582 18 К од 19.4.2018. године, након одржане сједнице вијећа, којој су присуствовали републички јавни тужилац Бранко Митровић и оптужени, а у одсуству, уредно обавијештеног браниоца оптуженог, донио је дана 21.8.2018. године,

ПРЕСУДУ

Одбијају се, као неосноване, жалбе окружног јавног тужиоца у Добоју и браниоца оптуженог М.Б., те потврђује пресуда Окружног суда у Добоју број 13 0 К 004582 18 К од 19.4.2018. године.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Добоју број 13 0 К 004582 18 К од 19.4.2018. године, оглашен је кривим оптужени М.Б., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ) и осуђен на казну затвора у трајању од 1 (једне) године. На основу члана 99. став 4. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), оптужени је ослобођен обавезе да накнади трошкове кривичног поступка. На основу члана 108. став 3. ЗКП РС, оштећени М.Б.1, са имовинскоправним захтјевом, упућен је на парницу.

Против наведене пресуде жалбе су, благовремено, изјавили окружни јавни тужилац у Добоју и бранилац оптуженог, адвокат Љ.М. из Д.

Окружни јавни тужилац у Добоју жалбу је изјавио због одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптуженом изрекне казна затвора у дужем временском трајању. Аргументима из

образложења жалбе, оспорава се ваљаност оцјене околности, правилно утврђених, које су од значаја за висину казне.

Бранилац оптуженог је жалбу изјавила због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, те повреде Кривичног закона, са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или периначи и оптужени ослободи од оптужбе. У прилог тврдњи о почињеним битним повредама одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г), и) и к) ЗКП РС, у образложењу жалбе се наводи да је одбрани ускраћено право на извођење доказа и то саслушање свједока за које оптужба тврди да су учествовали у инкриминисаној радњи, да је првостепени суд измијенио чињенични опис радње у односу на онај који је садржан у диспозитиву оптужнице и тиме повриједио идентитет оптужбе и пресуде, те да су, у побијаној пресуди, изостали разлози о одлучним чињеницама. Оспорава се правилности и законитости побијане пресуде, у односу на разлоге дате у смислу одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС, у оцјени вјеродостојности противријечних исказа свједока оштећеног М.Б.1 и оптуженог, и тиме указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. у вези са чланом 304. став 7. ЗКП РС. У оквиру истог жалбеног основа, указује се и на повреду одредбе члану 295. став 2. ЗКП РС, са тврдњом да суд није оцјенио доказе оптужбе и одбране на начин како је то прописано овом одредбом, а то је, по ставу жалбе, било од утицаја на законито и правилно доношење пресуде. Аргументима из жалбе се оспорава правилност чињеничне основе на којој је заснован закључак да је оптужени починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, за које је оглашен кривим, на којима се заснивају и тврдње о повреди Кривичног закона.

Одговори на жалбе нису достављени.

У сједници вијећа, која је одржана у смислу одредбе члана 318. став 1. ЗКП РС, а у одсуству, уредно обавијештеног браниоца оптуженог, у смислу одредбе члана 318. став 4. ЗКП РС, републички јавни тужилац је изложио жалбу окружног јавног тужиоца у Добоју, остајући код приговора и приједлога из исте. Предложио је да се жалба браниоца оптуженог одбије, као неоснована. Оптужени је изјавио да подржава жалбу свог браниоца. Предложио да се жалба тужиоца одбије, као неоснована.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога:

Нису основани аргументи из жалбе браниоца оптуженог, изнесени као тврдња да одбрани није омогућено саслушање свједока, за које оптужба „претпоставља да су учествовала у инкриминисаној радњи“, чиме се указује на повреду права на одбрану и тиме битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС. Наиме, сви доказни приједлози одбране су прихваћени и, у условима непосредности и контрадикторности на главном претресу, саслушани су свједоци Д.В., Т.С., С.В., Р.Ш. Проведено је неуропсихијатријско вјештачење оптуженог, а одбрана је (главни претрес 14.3.2018. године), одустала од приједлога за саслушање свједока З.С., чије име

се наводи у чињеничном опису из изреке побијане пресуде, (заједно са још једним НН лицем). Слиједом наведеног, без основа су наведене тврдње из жалбе да је одбрани ускраћено право да изводи доказе, и да је тиме, у поступку, који је предходио доношењу побијане пресуде, повријеђено право на одбрану и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС.

Нису основани аргументи изнесени у жалби браниоца оптуженог, у прилог тврдњи да је побијаном пресудом повријеђен идентитет оптужбе и пресуде и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС. Наиме, чињеничним измјенама у изреци побијане пресуде, које се односе на изостављање једног дијела начина доношења повреда оштећеном и то ријечи „ударао кундаком“, затим ријечи „противправно“ притварање у просторије физкултурне сале Основне школе Т.Д., у мјесту К., општина Д., те дијела описа радње „па када не добије очекивани одговор“, које нису садржане у опису дјела из диспозитива оптужнице окружног јавног тужилаштва у Добоју, број Т15 0 КТРЗ 0014063 13 од 22.12.2017. године, није повријеђен принцип који захтијева идентитет између оптужбе и пресуде, а који је садржан у одредби члана 294. став 1. ЗКП РС. Те чињеничне измјене у изреци побијане пресуде, засноване су на чињеничном стању утврђеном на главном претресу, односе се на исти догађај и манифестују исто генусно кривично дјело. Дакле, није измијењена нека одлучна чињеница која би, на штету оптуженог мијењала суштину инкриминације, већ се ради о изостављању чињеница које одражавају исто кривично дјело али у мањем обиму инкриминисане радње истог догађаја.

Без основа су и тврдње из ове жалбе о почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, у виду изостанка разлога о одлучним чињеницама. У оквиру овог жалбеног основа битне повреде одредаба кривичног поступка, у жалби је наведено да су, у побијаној пресуди изостали разлози о одлучним чињеницама, међутим, није конкретизовано о којим то одлучним чињеницама су изостали разлози у образложењу те пресуде. У основи, оспорава се правилност и ваљаност разлога датих у оцјени вјеродостојности противријечних исказа оштећеног и оптуженог и на таквим аргументима заснива тврдња да су у побијаној пресуди изостали разлози о одлучним чињеницама. Како се ради о приговорима, који су, по суштини чињеничног карактера, исте је овај суд испитао у оквиру жалбеног основа погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Нису основани аргументи из ове жалбе у прилог тврдњи да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. у вези са чланом 295. став 2. ЗКП РС.

Наиме, из образложења побијане пресуде, произилази да је првостепени суд детаљно анализирао и оцијенио, са аспекта садржаја и вриједносног значаја, исказе свједока оптужбе, оштећеног М.Б.1, Ж.Д., З.Б., М.В., З.Р. и Н.Т. и свједока одбране Д.В., Т.С., С.В. и Р.Ш. Сваки од тих доказа првостепени суд је оцијенио појединачно и у међусобној повезаности, са аспекта садржја њихових исказа, управо на начин како то захтјева одредба члана 295. став 2. ЗКП РС и о томе дао образложене разлоге у побијаној пресуди.

Надаље, у оцјени вјеродостојности противријечних исказа оштећеног М.Б.1, који идентификује оптуженог као једног од извршиоца дјела (заједно са З.С. и Т.С.) и исказа оптуженог, који не оспорава своје присуство, критичне прилике, у наведеним просторијама основне школе (заједно са З.С. и Т.С.), гдје је оштећени, са другим лицима хрватске националности био доведен, али оспорава сам чин примјене физичке силе, указујући да су физичко злостављање над оштећеним, вршили З.С. и Т.С., дато је јасно и аргументовано образложење у побијаној пресуди, у складу са обавезом из одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС. Правилност такве оцјене вјеродостојности противријечних исказа оштећеног и оптуженог, овај суд је испитао у оквиру жалбеног основа погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Слиједом наведеног, без основа су аргументи из жалбе браниоца оптуженог и тврдња о почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. у вези са чланом 295. и чланом 304. став 7. ЗКП РС.

Надаље, према чињеничном утврђењу побијане пресуде, оптужени је, кршећи правила међународног права, садржана у члану 3. став 1. тачка а) 4. Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12.08.1949. године и члану 13. став 2. у вези са чланом 4. став 1. и 2. тачка а) Допунског протокола уз наведену конвенцију о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба од 08.06.1977. године (Протокол II), за вријеме оружаног сукоба у Босни и Херцеговини, између организованих оружаних снага Војске Републике Српске, с једне стране и Армије БиХ и Хрватског вијећа обране, са друге стране, дана 05.5.1992. године, у вечерњим часовима, у мјесту К., општина Д. након што је лишен слободе оштећени М.Б.1 из Д. и одведен у просторије физкултурне сале Основне школе Т.Д., гдје су се налазила и друга затворена цивилна лица хрватске националности, заједно са З.С. и још једним, за сада непознатим припадником ВРС, наредио оштећеном М.Б.1 да изађе из сале, а потом га одвео у једну просторију гдје је, заједно са горе наведеним С. и НН лицем, нарушио тјелесни интегритет оштећеном, на начин да је оштећеног ударао рукама и ногама по цијелом тијелу, а потом му наредио да сједне на једну столицу и почео испитивати, тражећи информације гдје су смјештене „устахе, команде, везе“, поново истог ударао по цијелом тијелу, а све је то трајало ту вече од 23,00 до 01,00 час ујутро, након чега је оштећени враћен у просторије физкултурне сале, у којој је остао до 19.5.1992. године, када је пуштен кући,

Оваква чињенична утврђења, правилно је првостепени суд засновао на исказу свједока оштећеног М.Б.1, који на детаљан и увјерљив начин износи све чињенице у вези са дјелом, јасно одређујући идентитет лица, која је од раније познавао, а која су га, критичне прилике, извели из физкултурне сале и одвели га у једну просторију, те физички повређивала на начин описан у изреци побијане пресуде. Оштећени јасно и увјерљиво одређује да се ради о оптуженом, М.Б., те З.С. и Т.С., описујући на који начин су били одјевени и врсту наоружања коју су имали, у ком дијелу је његов исказ потврђен исказом свједока З.Б., као посредног свједока, коме је оштећени причао, непосредно након завршетка рата, да је, критичне прилике, након одвођења у просторије Основне школе у К., физички повређиван, те свједока М.В., који је био инспектор у СУП-у Д. и који потврђује да су, на наведеној локацији, затварана цивилна лица хрватске националности, међу којима је био и оштећени, да га је

видио у тој школи, да су били и мајка и сестра оштећеног, да је оптужени, у времену релевантном из оптужнице, заједно са С., С.1 и Ђ., био у „интервентом воду“ (не прецизирајући које формације), да су били у војним униформама и наоружани пушкама.

Наведене исказе свједока, правилно првостепени суд доводи у везу са исказом оптуженог, који не оспорава своје присуство у времену и мјесту наведеном у изреци пресуде, заједно са З.С. и Т.С., гдје су се налазила затворена цивилна лица хрватске националности, међу којима је био и оштећени. Правилно цијени и дио исказа оптуженог у којем негира да је био наоружан, те негира примјену физичке силе према оштећеном, тврдећи да су повређивање оштећеног, у виду удараца шакама, ногама, чизмама у предјелу главе и гручног коша, у временском континуитету назначеном у оптужници, вршили З.С. и Т.С., а да је он био само у улози посматрача.

Наиме, тврдње оптуженог да није био наоружан, нису потврђене, не само исказом оштећеног, већ и исказом свједока М.В.. Друге околности критичног догађаја, а посебно чињеница да сам оштећени у свом исказу износи да су га оптужени М.Б., те З.С. и Т.С. „наизмјенично“ физички повређивали ударцима по глави и тијелу, рукама, шакама и ногама, прецизирајући да га оптужени није ударао кундаком пушке (у ком дијелу је тај опис изостављен у изреци побијане пресуде), чини овај исказ објективним и увјерљивим и по оцјени овог суда, представља ваљану основу у оцјени вјеродостојности наведених противријечних исказа оштећеног и оптуженог, а затим и оцјени исказа других свједока, који износе одређена сазнања и чињенице у вези са постојањем оружаног сукоба на широј територији општине Д. (које одбрана током поступка и сада у жалби не оспорава), те сазнања о здравственом стању оптуженог, те другим околностима непосредно прије и послје критичног догађаја.

Надаље, правилно је првостепени суд утврдио постојање оружаног сукоба, у времену и простору релевантном из оптужнице, а затим јасну повезаност између оружаног сукоба и дјела. Правилно је утврђено да је оптужени, користећи прилику проишавшу из оружаног сукоба, у условима у којима је оштећени, који је био цивилно лице, одведен у просторије физкултурне сале Основне школе Т.Д. у мјесту К., општина Д. (гдје су се налазила и друга затворена цивилна лица хрватске националности), те заједно са З.С. и још једним, за сада непознатим припадником ВРС, кршећи одредбу члана 3. став 1. тачка а) наведене 4. Женевске конвенције, нарушио тјелесни интегритет оштећеног, на начин описан у изреци побијане пресуде. Тиме је правилно утврђено постојање свих битних елемената бића кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ РС, за које је оптужени оглашен кривим побијаном пресудом. Слиједом наведеног, супротно аргументима из жалбе, припадност оптуженог некој од војних, полицијских или било којих оружаних формација, као супростављених снага у оружаном сукобу, не представља битан елемент предметног кривичног дјела.

У погледу психичког односа оптуженог према дјелу и закључку да је оптужени, као саизвршилац, дјело починио са умишљајем, побијана пресуда даје јасне и аргументоване разлоге, које овај су прихвата, као ваљано образложене и њихова правилност се не може оспорити жалбеним приговорима, који се, у погледу ове одлучне чињенице, односе на тврдњу да није доказано да

је оптужени починио дјело за које је оглашен кривим, па да тиме ни наведени облик умишљаја, није доказан.

Слиједом наведеног, на потпуно и правилно утврђеном чињеничном стању, правилно је примјењен Кривични закон, када су радње оптуженог, квалификоване као кривично дјело ратни злочин проти цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ.

Овај суд је испитао побијану пресуду у одлуци о казни, у вези жалбе тужиоца, те жалбе браниоца оптуженог у смислу члана 322. ЗКП РС, налазећи да је првостепени суд правилно утврдио све околности, прописане у одредби члана 41. став 1. КЗ СФРЈ, које су од утицаја за висину казне и дао им правилан значај. Разлоге за такав закључак, дате у образложењу побијане пресуде, као ваљане, овај суд прихвата у цјелости. Казна затвора изречена том пресудом, у трајању од 1 (једне) године, одмјерена је уз правилну оцјену свих утврђених олакшавајућих околности које су детаљно образложене у побијаној пресуди (страна 20), које у својој укупности и по оцјени овог суда, представљају особито олакшавајуће околности и оправдавају ублажавање казне затвора до оне границе одмјерене том пресудом. Личне и породичне прилике оптуженог (неосуђиван, отац двоје дјеце, старије животне доби), тежина дјела, са аспекта изостанка тежих посљедица повређивања тјелесног интегритета оштећеног, протек времена од извршења дјела којем оптужени није допринио, те изостанак отежавајућих околности, по оцјени овог суда, не оправдавају изрицање казне затвора у дужем трајању, како се то предлаже у жалби тужиоца. Друге околности, које се наводе у овој жалби а посебно да је оштећени био цивил, супротно ставу из те жалбе, не може се цијенити као отежавајућа околност, јер је наведени статус оштећеног, битан елемент бића кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, за које је оптужени оглашен кривим.

Из наведених разлога, и примјеном члана 327. ЗКП РС, одлучено као у изреци ове пресуде.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић